

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME, kedd 1911. július 4.

149. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor.
Félévre 12 kor.
Negyedévre 6 kor.
Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Az osztrák választások gazdaságpolitikai hatása.

(K. M. dr.) Ausztriával való vám- és kereskedelmi szerződésünk tudvalevően 1917. évben jár le. Ez a szerződés, bár a nemzetközi szerződésektől alapszabán semmiben sem különbözik, a közvéleményben nem tudott híveket hódítani s ma is úgy, mint az u. n. szövetség idejében, csak a kiegyezés nevével forog közszájon. S mintha ez a név sajátos ominozitásával a valóságot fedné: az a működés, amit állami gépezetünk Ausztriával szemben a tárgyalások során kifejt, nem a szerződő félnek öntudatos, energikus és a gazdasági közvéleményre támaszkodó föllépése, hanem inkább a meg- és elalkuvások láncszerű sorozata. Különösen kifejezésre jut ez a külkereskedelmi viszonylatokban, ahol a magyar érdekek megvédése lépésről-lépésre nagyobb akadályokba ütközik.

A magyar érdekek vereségének több oka van. Nem szerepel azonban ez okok között a személyi ok, mert hiszen a kereskedelmi osztályának élén valóban olyan ember áll, akit tehetsége, sokoldalú tudása, széles látóköre és a külkereskedelmi viszonyok alapos ismerete következtében az osztrákok is irigyelnek tőlünk.

S maga az osztály, amelynek élén áll, a legkiválóbb képzettségű tisztviselőkkel, külkereskedelmünk minden fázisában otthonosak és a részletmunkák előkészítésében, az adatgyűjtés irányításában és feldolgozásában olyan munkásságot fejt ki, amelyet csak ugyan értékesnek kell mondanunk.

S mégis ezek ellenére a kiegyezési tár-

gyalások eddig relative meddő eredményre vezettek. A meddőségnek részben az osztrák imperialis politika részben a magyar kormányok gyöngesége volt az oka.

Az imént letört keresztényszocialisták nagysztráki befolyása az osztrák kormányvaló tárgyalások során kétségen kívül támadó alakban lépett fel, ami ellen a magyar kormányok csak védelmi helyzetből tudtak argumentálni. Am ennek az osztrák pártnak a legutóbbi választásokon elkövetkezett veresége bizonyára véget vetett egyúttal a Nagyausztria megvalósításán, mint jelszón, nyargalászó törekvéseknek, amely politikai hazugság nem Ausztria belső egységének megszilárdítására, sem külső terjeszkedésre, hódításokra nem törekedett, hanem olcsó babérokot keresett a magyar jogos érdekek és törekvések megakadályozásában: a parlamentben és sajtójában Magyarország elleni kirohanásokban.

Ennek az osztrák pártnak erkölcsi veresége kétségtelenül kiható hosszú időre a magyar-osztrák közös érdekű ügyekre is. S valószínű, hogy az osztrák érdekeket olyan bántó és kellemetlenkedő modorban forszírozó hangnemtől és iránytól ezentul meg lesz kímélve a magyar kormány.

Kétségtelen ugyanis, hogy a letűnt osztrák keresztény-szocialista párt nem az osztrák érdekek jogos megvédéséért szállt síkra, hanem inkább az volt a legfőbb gondja, hogy a jogos magyar törekvéseket, még ha azok osztrák érdeket nem is érintettek, mindenáron megakadályozzon.

aszonyt nem tekintik egyébnek, mint az anyós rabszolganőjének.

A fiatal pár egybekelése után, a keleti általános szokás ellenére nem a saját otthonába vonul, hanem a férj szüleinek házában marad. Ez a szokás az odaváló viszonyok folytán természetesnek mondható. A keletindiai férfi igen fiatalon nősül, néha már tíz éves korában vőlegény s csak nagyon ritkán éri meg legény-sorban a huszadik évét. A korai házasságot rendszeren a legközelebről érdeklített vőlegény és menyasszony megkérdezése nélkül készítik elő s a gyermekpár nem elég érett arra, hogy önálló háztartása legyen. Innen van, hogy Hindosztán a nagy családok országa s egy-egy család néha száznál is több tagból áll. A fiatal asszonyokon az anyós korlátlanul uralkodik.

Ő áll a háztartás élén, vezet és parancsol s amelyik fiatal asszony hatásköri összeütközésbe kerül vele, annak éppen nem irigyléreméltó helyzete van. A fiatal asszony panaszt emelhet ugyan a férjénél az anyósa ellen, de az eredmény nagyon kétséges, mert ha a férj pártját is fogja a menyecskének, a család többi tagja a ház urnőjének ad igazat. A férfi is elsősorban mindig engedelmes fiú s csak másod-sorban férj, aki csak nagy ritkán emeli föl szavát neje mellett. Nem is igen boldog a hindu asszony mindaddig, amíg ő is felnőtt gyermekek anyja és parancsoló anyós nem lehet.

A fiatal özvegyasszony helyzete még furcsább. Tulajdonképpen a törvény szerint a családnak minden özvegyet mélyszélesen tisztelnie kellene. A gyakorlatban azonban nem így

A magyar kormányok védelmi állása azért volt gyöngye, mert a tisztán gazdasági jelentőségű törekvéseket politikai mezbe burkolták. A hangzatos és népszerű jelszavak alkalmasak voltak idehaza a közvéleményt harcba vinni, de ennek az országos közvéleménynek a lobogója harci lobogó volt az osztrákok szemében, amely mögött nem közgazdasági, hanem politikai célokat láttak. S a magyar minisztérium a tárgyalások során nem is a közgazdasági közvéleményt, hanem a politikai közvéleményt szervezte és sorakoztatta. Ez pedig eléggé elhibázott taktika volt.

Kétségtelen, hogy a külkereskedelem irányait a mindenkori politikai helyzetek kisebb-nagyobb mértékben befolyásolják; de az is igaz, hogy legelsősorban mégis csak a közgazdasági érdek a döntő. Ezt a tárgyaló felek pedig a közgazdasági érdekcsoportok szervezett táborára támaszkodva itt Magyarországon épp úgy mint odaát Ausztriában is elérhetik. A keresztény-szocialista kereskedelmi miniszter idejében a bécsi és prágai gócpontokon létező szervezetek sem voltak tétlenek fokozott mesterségesen szuggertált követelések dolgában; de nem mulasztották el azt sem, hogy a napi és szaksajtóban, gyűléseken és ankéteken, elméleti fejtegetésekkel, a gyakorlati életből levont tapasztalatokkal a külkereskedelmi törekvéseknek erős közvéleményt szervezzenek a közvetlenül érdekeltek körében.

Az ekként előkészített harcos táborra támaszkodott az osztrák kormány, amikor a kiegyezési tárgyalások megindultak. S hogy ilyen felkészültség mellett a győzelem az osztrákoké lett, az csak természetes folyamánya volt az idejében előkészített, jól és gondosan fölszerelt szervezkedő munkának.

van s a babonás hinduk a fiatal özvegyasszonyról azt tartják, hogy szerencsétlenséget hoz a házra s ezért gunyolják és rosszul bánnak vele. Nem szabad szépen öltözködni, ékszereit el kell raknia. Néhol levágják a haját, sőt borotválják a fejét. Az élete munkában és valóságos gyakorlatokban telik s nem is igen érdeklí semmi más, csak a halál gondolata.

Eltelkintve az emített ferde társadalmi helyzettől, a fiatal indiai asszony az életét kinos, nehéz rabszolgamunkában tölti. Nagyon korán kél, megfeji a tehenet, vajat köpül s a reggeliről gondoskodik. Elmosogatja az edényt s aztán egy nyeletlen sóprúval guggolva, vagy térden állva kisöpri a konyhát. Majd megmosdik s felkölti és rendbehozza a gyermekeit. A gyermekek már hat órákor iskolába mennek s délig ott maradnak.

A reggeli elkészítésébe egy-két óra betelnek, mert az indiai asszony nem ismeri a modern tűzhelyet. Földből készült alacsony tűzhely van a konyhán s igen nagy vesződéssel készül el rajta valami. Férj és feleség sohasem eszik együtt: a szokás úgy követeli, hogy a férj külön és legelőször kapjon enni. Reggeli után megint a házi teendő foglalja el az asszonyt, aki e mellett a maga és gyermekei ruháit is maga varrja. Délután pamutszövéssel, vagy lajpréssel foglalkozik, este pedig megint a vacsora és a gyermekek adnak sok munkát. És ez így megy napról-napra, évről-évre változás, szórakozás nélkül. A szegény hindu menyecske élete tehát nem irigyléreméltó.

„A Tengerpart“ tárcája.

India asszonyai.

Talán sehol a világon nem tisztelik és szeretik annyira az anyát, mint Indiában. A fiúk fölkelés után minden reggel megcsókolják az anyjuk mezitelen lábát s az anya megáldja őket. Az anya neve az első szó, amit a hindu gyermek megtanul s ez a szó egész életében nem vesztí el varázsát előtte. Betegség, veszedelem, gond vagy bánat idején a hindu épp oly önkénytelenül sóhajt az anyja után, mint ahogy mi az Istent hívjuk segítségül. Ha imádkozik, könyörgésből sohasem hagyja ki az anyja nevét s az istenséget nemcsak mint atyát, hanem mint anyát is aposztrofálja.

Ily körülmények közt szinte csodálatos, hogy Indiában a poligámia és a kötelező özvegyesség intézménye még ma is fennáll. A soknejűség ugyan nem általános, de ha a férj egy asszonynál többet akar tartani, jog és törvény szerint szabadságában áll.

Az asszonynak azonban nincs meg ugyanaz a privilégiuma és sokféjűség, még a legelőkelőbb körökben sem fordul elő. A férfira nézve az özvegyesség sem kötelező, az asszonynak azonban sohasem szabad másodszor férjhez mennie.

Természetes, hogy ilyen felfogás és szokás csak ott lehet, ahol az asszonyt sokkal kevesebbre becsülik, mint a férfit.

A legcsodálatosabb ellentét van a férj anyjának és feleségének társadalmi helyzete közt. Mig az anya tekintélye korlátlan, a fiatal

Remélhetjük, hogy az osztrák pártok hatalmi viszonyainak mostani megváltozása következtében a már nem nagyon hosszú idő lepergése után aktuális vám- és kereskedelmi szerződésnek megkötésére vonatkozó tárgyalások folyamán ki lesz küszöbölve osztrák részről a nagyosztrák idea, magyar részről pedig a politikai színezet. Az idők múlásával a hangzatos jelszavak valóban elkopnak s az élénk színek is megfakulnak. Hisszük és reméljük, hogy a két tárgyaló fél a két állam igazi közgazdasági érdekeit fogja szem előtt tartani és az érdekeknek jegyében kiküszöböl minden más irányzatot. Amde, míg az osztrák részről ez könnyű dolog lesz, magyar részről nehezebbnek látszik, mert évtizedes szólamokkal kell szakítanunk és évtizedes mulasztásokat kell pótolnunk. A szakítás az uralkodó többség politikai programja révén könnyebb lesz a kereskedelmi kormány részére, de vajon a mulasztott pótlását, vagyis a külkereskedelmi közvélemény kiépítését és megerősítését mikor kezdi meg?

A Magyar Külkereskedelem már több ízben rámutatott azokra a módokra és eszközökre, amelyek alkalmasak arra, hogy ilyen tájékozott és tájékoztató közvéleményt, amelyre mint erősségre a kormány támaszkodhat, megteremtünk. — Nem akarok párhuzamot vonni, csak egyszerűen rámutatok az agrár szervezkedés győzedelmes előny-mulására, a mely napról napra erősödő táborával, mint hatalmas sullyal bíró tényező, az agrár érdekeknek kedvező országos törvények megalkotását képes megvalósítani. Erőnek forrása, marandóságának alapja az a tény, hogy ezt a tábor alkotó elemek tömörülésükkel gazdasági előnyökhöz juttatja az egész magyar gazdaságot.

A magyar külkereskedelmi érdekeit propagáló tábor is csak úgy fog összegyűlni és erőre kapni, ha át lesz hatva attól a tudattól, hogy a magyar külkereskedelem el fogja érni azokat a jogos törekvéseket, amelyekre szüksége van, s elvárhatja a fejlődés akadályait. S miként az agráriusok táborát a miniszteri székéből hallatott biztató szavak és tettek gyűjtötték össze, a magyar külkereskedelemben érdekeltek is várják a hívó és serkentő szót!

Erős külkereskedelmi közvélemény, amely a politikai jelszavaktól mentesen alakul ki, hatalmas segítőtársa lesz a magyar kereskedelmi miniszternek a vám- és kereskedelmi szerződés tárgyalásánál, mert bizonyos, hogy az osztrák és a magyar közgazdasági közvélemény hamarabb megérti egymást, mint a két állam politikai közvéleménye.

Időnk van még egy kevés, használjuk fel a cselekvésre!

(M. Kalk.)

Az „Atlantica“ próbautja.

Az „Atlantica“ tengerhajózási társaság rövid négy évi fennállása alatt hat gőzösből álló hajóparkját hat új hajóval tizenkettőre emelte. 66 ezer ösztönartalmu hajóival jelentős szerepet játszik nemcsak Magyarországon, hanem Ausztria hajóstársaságaival szemben is.

A szinte amerikai arányban történő fejlődés tiszasülyi Polnay Jenő vezérigazgató rendkívüli kereskedelmi szaktudását igazolja, a ki nagyszabású üzleti összeköttetéseivel még akkor is biztosítani tudja gőzöseinek hajórakományát, amikor a konkurens vállalatok hajói részben vagy egészben üresen járnak. Polnay tehetségének teljes elismerése mellett azonban meg kell jegyeznünk, hogy minden fáradozása ellenére sem arathatna akkora sikert, ha tisztikara, melynek minden tagja magyar, nem állana feladata magaslatán.

A társaság a hajóépítést még nem tekintte befejezettnek, mert a közelebbi jövőben ismét egy új, modern s nagy tonnatartalmu gőzös fog rendelkezni, sőt egy éven belül egy nagy személyszállító hajó felett is fog rendelkezni.

Polnay vezérigazgató abból az alkalomból, hogy a társaság nevét viselő „Atlantica“ gőzös első útján Fiumét érintette, nagyszabású

tengeri kirándulást rendezett, melyre előkelő közönséget hívott meg.

A próbautnak is nevezhető tengeri kirándulásról a következő részletes tudósításunk számol be:

Az „Atlantica“ gőzös, mely Sir W. G. Armstrong Whitworth and Co Newcastle on Tyne-i hajógyárában készült, a múlt hét elején érkezett Fiuméba. A 7.300 tonnatartalmu gőzös nyolc raktárában teljes angol készénrakományt hozott, melyet nagy erővel igyekeztek kihajózni, hogy a vasá napi próbautra a hajó üres legyen.

Szombat este, mihelyt a kirakodó munkások elhagyták a hajót, nyomban hozzáfogtak a gőzös feldiszipálásához. Lezárták valamennyi raktárt, a hajót, hogy a szénportól megtisztíthatassák, lemosták s aztán a hajó elején levő négyes számú raktár felett a hajó egész szélességében emelvényt rögtönöztek.

Az emelvényen helyezték el félnégyesgömbben a hosszú asztalt, majd a hajó többi részéről elkülönített helyet délszaki növényekkel díszítették fel.

Labogódszít öltött az egész hajó s az árbocokon, valamint a kötélezeteken a világ összes hajós nemzetének zászlait lengette a szél. A hajóhidat, mely a rakodó partról a fedélzetre szolgál, nemzeti színű zászlók fedték be. Fiume város tanácsának képviselőire való tekintettel sok fiúmei labogó is volt a fedélzeten.

A hajó feldiszipálása természetesen sok munkát adott a hajó tisztikarának, mert a késő éjjeli órákig kellett a tiszteknek a munkára felügyelni. Reggel nyolc órára azonban, mikor a vendégek gyülekeztek, a hajó teljesen elkészült toilletjével s ünnepi díszbe öltözve, várta a meghívottakat.

Az „Atlantica“ gőzös próbautjára a következők voltak hivatalosak: Wickenburg István gróf kormányzó, Egan Lajos miniszteri tanácsos s Nádory István mérnök a kormányzóság, Nyirő Gábor hajózási főfelügyelő, Popp József műszaki tanácsos, Tauffer Emil dr. hatósági orvos, Petrich Máttyás főgépész a tengerészeti hatóság részéről, Rödiger Ernő révkapitány és Sablich Modesto révalkapitány-helyettes a rév hivatal képviselőiben. Fiume város tanácsa nevében Vio Ferenc dr. podeszta, Dardi Vazul tanácsvezető voltak hivatalosak, valamint ifjabb Vio Antal dr. országgyűlési képviselő. Meghívót kaptak még Cosulich Lajos lovag a kereskedelmi és iparkamara elnöke, Smoquina Antal Ferenc, kamarai titkár, Moravék Lipót, főfelügyelő az államvasutak fiumei forgalmi főnökségének vezetője, Balpatoky Zsigmond felügyelő államfőnök, Barta Aurél raktárfőnök, Csellagh Cyula győri főmérnök, Sachs Henrik dr. ügyvéd és mások.

A kereskedelmi miniszteriumot Lers Vilmos dr. miniszteri tanácsos, az államvasutak igazgatóságát Kotányi Zsigmond udvari tanácsos, igazgató, az „Atlantica“ hajóstársaság alelnöke képviselte.

A hajóstársaság részéről tiszasülyi Polnay Jenő vezérigazgató, Solymágyi Oszkár igazgató, Geiger Béla, Ozanics Ferenc és Fónagy Ödön dr. cégvezetők, Gold Simon dr. jogtanácsos és Lázár Lajos, a fiumei ügynökség vezetője volt jelen. Hivatalos volt még Csajthay Ferenc, a „Budapesti Hírlap“ felelős szerkesztője, a társaság felügyelőbizottsági tagja is.

Mikor a meghívottak valamennyien a hajóra érkeztek, Mártha Béla parancsnok megadta a jelt az indulásra. A parancsnoki hidon Földes Károly első tiszt és Szilágyi József kádét, a hajó hátsó részén pedig Kárpáti Lajos hadnagy teljesített szolgálatot. Pontban kilenc órakor oldozták el a köteleket s a hatalmas gőzös sikerült és szép manőverrel hagyta el a Diga Barossot, hogy megkezdje próbautját a Farasina-csatorna felé. Indulás közben a rakodópartról fényképfelvételt készítettek a labogódszít öltözött hajóról.

Nemsokkal később gazdag buffethez hívták a vendégeket, akik a friss tengeri levegőn ugyancsak nagy pusztítást vittek véghez enni és innivalóban.

Villásreggeli után a vendégek végigjárták a hajót. Megtekintették az „Atlantica“ modern felszerelését, beosztását, mely alkalommal tiszasülyi Polnay Jenő vezérigazgató szolgált kimerítő és szakszerű felvilágosítással.

Részletesen ismertette a jövőre vonat-

kozó terveit, melyeknek nagyszabású koncepcióját a jelenlevők elismeréssel hallgatták. Különösen Wickenburg István gróf kormányzónak magyarázta a társaság célját és törekvését s kiemelte, hogy a társaságnál alkalmazott tengerésztisztek valamennyien magyarok.

A gőzöst végigjáró társaságról ez alkalommal több fényképfelvétel történt.

Délután egy órakor ültek a meghívottak az ebédhez, melyet a fentebb említett elkülönített emelvényen cigányzene hangjai mellett szolgáltak fel.

A főhelyen Wickenburg István gróf kormányzó, jobbán tiszasülyi Polnay Jenő vezérigazgató, balján pedig Vio Ferenc dr. podeszta ült. A kormányzóval szemben külön emelvényen, hatalmas üvegszekrényben az „Atlantica“ gőzös modellje volt elhelyezve.

A kitűnő izléssel összeállított ebéd menüje a következő volt: Előételek, leves a la St. Julienne, hideg hal tatármártással, bornyuszalatek gombával, fiatal jérce sültve, saláta, vegyes befőtt, fagyalt a la Pompadour, gyümölcs, sajt, kávé, likőrök, magyaródi, egri bikavér, Haut Sauterner, Nierensteiner, Veuve Clignot. Az izlésesen kiállított menükártyát az „Atlantica“ címere díszítette.

Az első felköszöntőt tiszasülyi Polnay Jenő vezérigazgató mondotta, aki Wickenburg István gróf kormányzót köszöntötte fel.

Szellemes és ötletes felköszöntőjében hangzott a július másodikának fontosságát az „Atlantica“ hajóstársaság annalesében, majd örömeinek adót kifejezést, hogy Wickenburg István gróf kormányzót üdvözölheti. Az „Atlantica“ fejlődésének második fázisát befejezte s most a harmadiknak a határánál áll. A társaság rohamos fejlődését a fiumei tengerészeti hatóságnak is köszönheti, melynek Wickenburg gróf az elnöke, aki teljes támogatásban részesítette a társaságot. Meltatja Wickenburg gróf szaktudását s kéri, hogy továbbra is vegye pártfogásába az „Atlantica“-t. Poharat a kormányzó egészségére üríti.

A zajos éljenzés lecsillapodása után Kotányi Zsigmond, máv. igazgató, az „Atlantica“ alelnöke emelkedik szólásra. Hálásan megköszöni a társaság iránt megnyilvánult érdeklődést, beszél a tengerhajózási közgazdasági fontosságáról. Majd németül folytatja beszédét s Vio Ferenc dr. podesztát és Vio Antal dr. képviselőt köszönti fel.

Az alelnök tetszéssel fogadott felköszöntője után Wickenburg István gróf kormányzó kezd beszélni a társaság osztatlan figyelmé között.

Megköszöni a meleg elismerést s kijelenti, hogy teljes mértékben méltányolni tudja ama törekvéseket, melyek a tengerhajózási fejlesztése irányulnak. Eddig más irányú elfoglaltsága miatt nem szentelhetett nagy figyelmet a hajózásnak, a jövőben azonban fokozott mértékben ki fogja pótolni. Ma a tengerhajózási legfontosabb teendő, mert óriási közgazdasági jelentősége van. Elismeréssel szól az „Atlantica“ óriási fejlődéséről. Poharat emeli az „Atlantica“ jövőjére s tiszasülyi Polnay Jenő vezérigazgató egészségére.

A kormányzó sikerült beszédét a fehér asztal vendégei lelkes éljenzéssel s megnyugtató érzéssel fogadták. Beszéltek még: Mártha Béla hajóparancsnok, Solymágyi Oszkár, igazgató, aki a sajtó képviselőit üdvözölte, Vio Ferenc dr. podeszta, Vio Antal dr. képviselő, Rödiger Ernő révkapitány, Polnay Jenő igazgató másodsor, Lers Vilmos dr. miniszteri tanácsos, Egan Lajos miniszteri tanácsos a gépészek érdekében, Krajac László az Ungarocroata alelnöke, Sablich Modesto révalkapitány-helyettes, Rakovszky felügyelő és mások.

A hajó próbautjára meghívott vendégek vidám hangulatban a késő délutáni órákig együtt maradtak, az „Atlantica“ pedig, miután a Punta Nera-nál megfordult, Veglia sziget partjai mellett visszatért a quarneroi, majd a buccari-i öbölbe s onnan a fiumei kikötő felé vett irányt.

Áttérve a gyakorlati ügyekre, meg kell emlékeznünk az „Atlantica“ gőzös hatalmas gépezetéről is, melyet az ut első felében Petrich, a tengerészeti hatóság főgépésze ellenőrizett. A próbaut tulajdonképpen 9 órakor kezdődött s kevéssel később a kazánok atmoszferikus nyomása 13-ra emelkedett. A propeller ekkor percnként 70, tíz órakor 72 s tizenegy órakor 73 fordulatot végzett. A szénfogyasztás óránként 1050 kilogrammot tett ki. Megállapítást

nyert, hogy az angliai próbaútnál 2450 lóerősnek bizonyult gőzgépezék 12'24, illetve a 4°/o-os slip figyelembevételével 11'7 tengeri mértföldnyi sebességet biztosít az „Atlantica“-nak. A gőzös tehát a szabadhajózási törvény által megkívánt 10 mértföldnyi sebességet lényegesen felülhaladja s üzeme még mindig ekonomikus.

A kikötő előtt a vendégek átszállottak a tengerészeti hatóság „Előre“ nevű gőzöskére, mely aztán a Molo Adamichnál kötött ki. Az „Atlantica“ tengerészeti szerinti hármas gőz-sípjelzéssel üdvözölte a távozó „Előre“-t, melyet az is viszonzott.

Az ebédei *Ederer-Burger* Gyula, a „Deák“-szálloda tulajdonosa szolgálta fel, a buffetról s italokról pedig *Gilliam* Vilmos csemegekereskedő gondoskodott.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hír.** *Stettina* József kereskedelmi miniszteri államtitkár ma reggel Fiuméba érkezik. Az államtitkár még a délelőtti folyamán a „Előre“, gőzessel Lovranába ment.

— **Az Ormai-fiúk a törvény előtt.** A fiúmei büntetőtörvényszék ma délelőtti kezdte meg az *Ormai*-testvérek büntüenyének tárgyalását. A nagyszabású büntüeny tárgyalása, mely már öt év óta szünet nélkül foglalkoztatja a bíróságokat, legutóbb pedig az Északamerikai Egyesült Államok diplomáciai beavatkozására is adott okot, a közönség nagy érdeklődése mellett folyt.

A vádlottak padján *Ormai József* és *Ármin* ül. A harmadik testvér, *Mór* ellen a törvényszék ma még nem ítélt, mert *Mór* a nyomozás folyamán Amerikába szökött s Clevelandban a „Szabadság“ lapnak *Szegedy* álnév alatt volt munkatársa. A múlt évben nyomára akadtak s kiszolgáltatták a magyar bíróságnak. Ekkor azonban *Mórt* a katonai hatóság is magának reklamálta, mert *Mór* katonaszökevény. Közben kiderült, hogy *Ormai Mór* Amerikában houpolgári jogot szerzett s így nem lett volna kiszolgáltatható. A diplomáciai tárgyalások is megindultak s most *Mór* a katonai hatóság foglya, aki ellen egyelőre polgári bíróság nem járhat el. Valószínű azonban, hogy a törvényszék leszállítja a saját illetékességét s *Mór* felett a hadbíróóság fog ítélni.

Melocco János dr. ügyész 21 nyomtatott oldaira terjedő vádiratban emel vádat az *Ormai* testvérek ellen. A vád röviden a következő: 1906. szeptember 9-én *Zágrábban* Gyergyói Gömör Károly feladó nevében Szemere Miklós címére Fiuméba egy 81 kiló súlyú képszállítmányt adtak fel 9621 kor. 36 f-rel megterhelve, melyből az utánvétre 9570 korona esett. Ugyancsak szeptember 8-ikán *Triesztben* Gyergyói Károly feladó nevében Szemere Miklós címére Fiuméba 9570 korona utánvéttel terhelt 54 kiló súlyú képküldeményt adtak fel. Mindkét küldeményt csak úgy adták volna ki a címzettnek, ha az utánvételeket kifizeti, a jelen esetben azonban az történt, hogy dacára annak, hogy a Máv.-nál ezt az összeget nem szedték be, a Déli vasut triezsti állomása az utánvétet a Máv. terhére szabályszerűen kifizette.

A vizsgálat megállapította, hogy az *Ormai* testvérek egymással összejárva a legfurfangosabb módon okmánykicserélések és okmányhamisítások útján úgy a zágrábi, mint a triezsti küldeményt az utánvét alól mentesítették. Ez csak úgy volt lehetséges, hogy azokat az eredeti okmányokat, amelyeken az utánvételi összeg szerepelt, olyan okmányokat cserélték fel, mely Fiume állomás figyelmét az utánvét elől elvonja, viszont Trieszt állomásnak az okmánykicserélésről tudnia nem szabad. A ravaszul kieszelt tervnek *Ormai Mór* és *Ormai József*, kik mindketten jól ismerték az államvasutak ügykezelési rendjét, megnyerték fivérüket, *Ormai Ármin* máv. raktárnokot, akiről kiderült, hogy az utánvételes küldemények Fiuméba való érkezésének idején a vasuton az átmenesztő irodában hosszabb ideig tartózkodott. Éjnek idején a legkülönbözőbb kifogásokkal kereste fel ezt az irodát s erőnek erejével

segédkezett az ott dolgozó tisztviselőknek. Így történhetett, hogy keze ügyébe kerültek az utánvételes küldemények fuvarlevelei, rovatlapjai s egyéb iratai és az ügyesen véghezvitt hamisítások útján a küldeményeket utánvét nélkül kiadták.

Beigazolást nyert, hogy *Ormai Ármin* az átmenesztő irodában, amikor ott különböző ürügyek alapján tartózkodott, ellopta az utánvételes fuvarleveleket s azokat a már előre elkészített fuvarlevelekkel helyettesítette, amelyeken az utánvét nem volt feltüntetve. Ellenben az utánvételi kisérvényekre ráhamisította *Bartha István* vasuti pénztáros nevét, a kisérvényeket a vasuti postába becsempészte, a vasut azokat kézbesítette a két feladó állomásnak s így igazolván az utánvét befolyását, Trieszt és Zágráb állomások az utánvéteket gyanútlanul kifizették.

Ormai Mór a nyomozás folyamán Amerikába szökött, *Ormai Ármin* 1907 március 11-től 1908 január 15-ig vizsgálati fogságban volt, azonban később szabadlábra helyezték. Amidőn azonban bebizonyosodott a bűnössége az ügyészség rendelkezése 1910. január 12-én Fiuméban letartóztatták. *Ormai Józsefet* hasonló bűncselekményekért jogerősen három évi fegyházra ítélték el s amikor büntetését kitöltötte, 1910 január 22-én újból vizsgálati fogságba helyezték a mostani bűncselekményekért.

Az ügyészség *Ormai Józsefet* és *Ármin* Máv. kárára elkövetett *magánokirathamisítás* büntetével vádolja. A mai tárgyaláson *Thierry* Alajos lovag kuriai bíró elnököl. Szavazóbírák: *Stowesand* Viktor és *Mattiasy* Alajos. A vádhatóságot *Melocco* János kir. ügyész képviseli, míg az államvasutak igazgatósága részéről *Kovács* László dr. van jelen. *Ormai Ármin* *Friedrich-Adelsfeld* Antal dr. védi. A tárgyaláson mint törvényszéki hites irázzakértők *Prenszil* Sándor és *Tarcal* Viktor budapesti, valamint *Czibesz* Mihály tanár és *Greff* András fiumei irázzakértők vesznek részt.

Ormai Mórt, aki katonaszökevényességért jelenleg a hadbíróóság foglya, egy törzsermester vezetésével egyenruhában három közlegény kísérete el a mai tárgyalásra.

Ormai József az elnök kérdésére elmondja, hogy 29 éves, izraelita vallású volt újságíró. A terhére rótt bűncselekmény egy részének elkövetését beismeri s elmondja, hogy *Mór* öccsével hogyan követte el a büntetett. *Árminra* nézve azonban megtagadja a vallomást.

Ormai Ármin a másodrendű vádlott, 33 éves, református vallású, nős, volt vasuti tisztviselő. Tagadja a bűncselekmények elkövetését s hosszasan előterjeszti védekezését. A keresztkérdések alkalmával nem egyszer zavarba jön, de egy újabb kifogással kivágja magát. *Bartha* Antal raktárfőnököt ellenségének tartja.

A bizonyítási eljárás során *Ormai Mór*, akinek a bűncselekmények elkövetésében nagy része volt, a már ismertetett okok folytán ma még csak *tanuként* lett kihallgatva. Minthogy tudja, hogy ellene aligha lehet eljárást indítani, minden bünt magára vállal és mindenképpen menteni igyekszik *Ármin* bátyját.

Ormai Simon, a sikkasztás miatt elítélt fiumei rendőrtisztviselő szintén tanuvallomást tesz. Jelenleg Budapesten kereskedő. Elmondja, hogy a bűncselekmények elkövetéséről nem volt tudomása, csak később mondta el neki *Mór* az utánvételek ügyét. *Mór* akkor azt állította, hogy a Máv.-ot ő és *József* bátyja károsította meg, *Ármin*nak nem volt szerepe a bűncselekmények elkövetésében.

Bartha Antal főellenőr, raktárfőnök azt vallja, hogy neki csak akkor jutott tudomására

a bűncselekmény elkövetése, amikor a Máv. igazgatóságának kiküldötte Fiuméban megkezdte a vizsgálatot. Amikor az utánvételi okmányt a vizsgálat folyamán megmutatták neki, nyomban ráismert *Ormai Ármin* kezeirására, mert valamennyi tisztviselőjének irását jól ismeri. *Ormai Ármin* ama vádjára, hogy ellensége volt a vádlottnak, emelt hangon kijelenti, hogy *Ormai Ármin* bizalmi állást foglalt el s amikor a vizsgálat megindult, akkor is még százazreket érő áruk voltak rábizva. *Ormai* csak akkor szólította el a raktárból, amikor bűnössége kiderült. Mint hivatalfőnök erőlyesen jár el az alkalmazottakkal szemben, de mindig udvariasan és az igazságnak megfelelően.

Ormai Ármin, aki folyton kérdéseket intézett a raktárfőnökhöz, minden átmenet nélkül ön maga indítványozza, hogy *Barthát* a bűnvádi perrendtartás 221. §-ának 5. pontja alapján a bíróság ne eskesse meg. Az elnök a fürge vádlottat kitanítja, hogy ilyen indítványozási jog nem illeti meg és azután megesketi a raktárfőnököt.

Zey András, *Schön* Arnold, *Soós* Gyula, *Deli* Gyula, *Julián* Tóbiás, *Praxa* Adolf, *Kluka* Antal és *Stenzel* József vasuti tisztviselők tesznek ezután vallomást. Legtöbbje azt vallja, hogy *Ormai Ármin* a legkülönbözőbb kifogásokkal sokszor éjjel is az „átmenesztő irodában“ tartózkodott s ott, ahol fontos ügyeket kezelnek, segített hivatalársainak.

Déli főlegyor az elnök félbeszakítja a tárgyalást, melyet délután három órakor folytatnak.

Ítéletre csak holnap délután kerül a sor.

— **Kankovszky Ferenc gyásza.** *Kankovszky* Ferenc miniszteri tanácsost, a kormányzó-ság tanügyi előadóját súlyos csapás érte. Testvérbátyja, *Kankovszky* Antal, aki az Uránia-színház felügyelő-bizottságának hosszú éveken át tagja s többször elnöke volt, pénteken este, életének 61. évében meghalt. Az elhunytat vasárnap délután temették el nagy részvét mellett. A temetésen *Molnár* Viktor közoktatásügyi államtitkár vezetésével az Uránia-színház igazgatósága testületileg jelent meg.

— **A választási bizottság ülése.** A központi választási bizottság kedden, 4-én délben 12 órakor a városháza kisebb üléstermében ülést tart, melyben az 1912. évi politikai választási lista összeállítására elleni felszólamlások kerülnek tárgyalásra.

— **Az angol flotta Triesztben.** A Sir Edmond Poe tengernagy parancsnoksága alatt álló angol földközi tengeri flottának „Ermouth“ „Cornvall“, „Triumph“ hadihajói és „Hussar“ hadiyacht szombaton délután félháromkor Triesztbe érkeztek. Az angol flotta triezsti látogatása alkalmából Sir *Cartwright* F. L. bécsi angol nagykövet július 4-én Londonból Triesztbe érkezik. A flotta e hét végéig marad a kikötőben s Triesztből a dalmát partokat látogatja meg. Erié az utra a flottát *Cartwright* nagykövet is elkíséri. Az angol flotta július 14-én érkezik Fiuméba, ahol öt napig marad.

A fiumei angol konzulátus ma értesítette *Wickenburg* István gróf kormányzót, hogy a földközi tengeri hadihajóraj fentemített hajói nem július 14-ikén, hanem már 10-én hétfőn érkeznek Fiuméba. A fogadás részleteit most állapítják meg.

— **A «Viribus Unitis» Pólában.** A „Viribus Unitis“ Dreadnought-rendszerű csatahajót a „Herkules“ vontatóhajó szombaton

RIMINI

— Az adriai tenger legszebb fővényes partja. —
Olaszország Ostendéje.
GRAND HOTEL Közvetlenül a tenger mellett
(375 szoba).
MEGNYILT 1911 JUNIUS 20-án

Lóversenyek. Léghajózás. Sportversenyek. Színházak. Zene. Táncmulatások. Kirándulások. Ravennába. San Marino köztársaságba. Urbinobasb.

Bővebb tájékoztatást ad a „Società Anonima Bagni di Rimini - Rimini (Italia).“

Váltóútlelet a partron: a „Piccolo Credito Romagnolo“ fiókja (központ a Grand Hotelben a tramway megállóhelyénél). Külföldi pénzek beváltása. Értékpapírok és ékszerek átmeneti és állandó megőrzése. Fizetés hitellevelekre. Mindennemű bankügyletek.

Pólába vontatta, ahol még aznap a csatahajót végleges felszerelés céljából a dokkba vitték.

— **A Casino des Etrangers megnyitása.** Az Amália-villában berendezett Casino des Etrangerst valószínűleg július 6-án vagy 7-én nyitják meg. Az új kaszinó igazgatósága mindent elkövet, hogy a fürdőhely társas életét és szórakozását fejlessze. Minden vasárnap délután 5—7 óráig a kaszinó termeiben five o'clock-tea lesz hangverseny kíséretében. Napjegyeket 2 koronáért adnak ki.

— **Panasz a nagy por miatt.** A via Alessandro Volta (azelőtt vicolo della Germania) számos lakója panasszal fordul hozzánk azért, hogy az utcát sohasem öntözik. Most, hogy a via Molinot kövezik, a város északi része, a via Pomerio és via Germania felé a kocsiközlekedés ezer az utcán keresztül bonyolódik le. Az állomárról érkező utasok, kik a helyen fekvő utcákon laknak, szintén erre járnak s por a nagy forgalom miatt akkora, hogy a lakásokat és üzlethelyiségeket teljesen ellepi. Több lakó felszólította már az utcaperőket, hogy öntözzék az utat, de azok azt válaszolják, hogy erre nem kaptak parancsot. A jogos felszólalásra felhívjuk a városi közszolgálati hivatal figyelmét.

— **Májusi külső kereskedelmi forgalmunk.** A középonti statisztikai hivatal ma tette közzé a magyar szent korona országainak májusi külső kereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat. Behozatalunk értéke az előző évi 718.7 millió koronával szemben ez év január-május hónapjában 766.5 millió koronát ért el s ebből 553.8 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelnünk értéke a múlt évi 579.2 millió koronával szemben ez év első 6 hónapjában 608.1 millió koronát tesz, mely összeghez Ausztria 442.1 millió koronával járult. Az esztendő első öt hónapjában árumérlegünk összesen 158.4 millió korona, Ausztriával szemben pedig 111.7 millió korona behozatali többletet tüntet föl. Behozatalunkban legnagyobb értékösszeggel a textilipar készítményei szerepelnek. Legfontosabb kiviteli cikkünk ezúttal is a gabonamű és a liszt.

Az utóbbiból január-május hónapjában kivitelnünk 78.3 millió koronát tesz, amiből 73.4 millió korona értékűt Ausztriába szállítottak. A külső kereskedelmi közlemény egyúttal Budapest gabona- és lisztforgalmáról is közöl adatokat.

Ezek szerint 1911. január-május hónapokban Budapestre érkezett 2,123,996 métermáza buza, 351,577 métermáza rozs, 293,798 métermáza árpa, 889,897 métermáza zab és 2,259,334 métermáza tengeri.

— **Kimutatás.** Az Unio élet- és gyermekbiztosító intézet mint szeptember 1-én (azelőtt Első Leánykihásító Egylet) folyó év június havában 1,745,700 K értékű új biztosítási ajánlat nyújtott be és 1,497,700 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 148,712 K 86 fillér fizettetett ki. 1911 január 1-től június 30-ig bezárólag 10,868,200 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 8,966,500 K értékű új biztosítási kötvény állított ki.

— **A kikötőből.** Julius 3. **Érkezett:** „Andrássy” magyar gőzös Marseilleből 1250 láda narancs, 400 láda gyümölcs, 120 hordó olajjal és 300 zsák kénnel. „Clara” osztrák gőzös Tampából 3000 tonna foszfát; „Tirol” osztrák gőzös Konstantinápolyból 2000 zsák lenmaggal; „Austria” osztrák gőzös Kobeből 3200 zsák lenmaggal 3100 bál gyapottal és 1000 láda olajjal; „Salzburg” osztrák gőzös Alexandriából üresen.

Indult: „Francesca” osztrák gőzös Santosba 200 tonna fával, 100 tonna babbal és 30 tonna paraffinnal.

— **A megváltó halál.** Emlékezetes még az a rettenetes baleset, amely **Semenich** István abbáziai pénzügyőrt és két kisleányát érte. Május 18-án este Semenich három kisleányával egy barátjától hazatérőben lakása ajtajában cigarettára gyújtva a gyufát olyan helyre dobta, ahol kevéssel előbb több liter benzint ömlött el. A három leányka közül kettő holtra égett, míg Semenich súlyos égési sebekekkel került a kórházba. Tegnapelőtt a szerencsétlen ember is hosszas szenvedés után meghalt. Halálát borzalmas kínok előzték meg s a kórházban folyton a halálát kívánta.

— **Abbázia vendégei.** A szomszédos Abbázia fürdő- és üdülőhelyet 1911 január 1-étől június 28-ig összesen 21 869 fürdővendég és 2813 átutazó, tehát összesen 24.682 idegen látogatta meg. Június 22-étől június 28-ig 577 fürdővendég látogatta meg a fürdőhelyet. A június 28-án ott üdülők száma 1525 volt.

— **Az abbáziai Szegő-sanatoriumba** az elmúlt napokban a következő vendégek érkeztek: Bánffy György báró neje Budapestről; Ivády Sándor és Gábor Budapestről; Berger Ignác borkereskedő neje Sárospatakról; Márkus Viktor Budapestről; Lukács Ilonka Mezőtúrról; Porges Carola magánzónó Budapestről.

— **Kerthelyiség megnyitása.** Szombaton este nyit meg a Varieté Hotel Susák új nyári kerthelyisége, ahol esténként kilenc órától kezdve, egy korona belépti díj mellett elsőrendű művészi erők lépnek fel.

Távirat ◀▶ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, jul. 3. A képviselőház mai ülésén **Kabos Ferenc** elnököl.

Jelenti, hogy **Barcsay Andor** és **Fráter Loránt** mandátumát véglegesen igazolták, **Bethlen István** mandátuma ellen benyújtott panaszt pedig visszavonták. Ezután áttérnek az appropriációs javaslat folytatolagos tárgyalására.

Lovász Márton szóváteszi, hogy az állami költségvetés meghaladja a másfél milliárdot. Ez oly nagy összeg, melyre tíz évvel ezelőtt nem is gondoltak.

Felmerült tehát az aggodalom, hogy ez arányos-e az ország teherviselési képességével. Az állami szocializmus megakadályozásáról beszél, hangoztatja, hogy az önkormányzatot függetleníteni kell az államtól. A javaslatot nem fogadja el, csatlakozik **Holló Lajos** határozati javaslatához.

Ivánka Imre támadja a kormányt, hogy másfél év alatt semmit sem tett az állam érdekében, hanem csak a csatahajók megépítéséről gondoskodott. Elítéli a kultuszvitánál tapasztalt felekezetieskedést, védi a zsidóságot, mely a polgárságba beleolvadt. Beszél a közegészségi viszonyokról. A tételt nem fogadja el.

Az **elnök** ezután szünetet rendel el.

Szünet után

Abraham Dezső Justh-párti hosszasan indokolja, hogy pártja miért bizalmatlan a kormány iránt. Hibáztatja a tulságos katonai terheket, melyeket petroleum- és gyufamonopóliummal s a dohányneműek árának emelésével akarnak fedezni. A kormány politikája megfelel ama választásoknak, melyekből a mai többség kikerült. (Nagy zaj.) A kormány által elkészített véderőjavaslatok ellen a függetlenségi párt minden eszközzel küzdeni fog. Az appropriációt nem fogadja el.

A holnapi ülés napirendjének megállapítása után az ülés véget ért.

Héderváry a királynál.

BÉCS, jul. 3. **Khuen-Héderváry** gróf miniszterelnök tegnap Lainzba utazott, ahol kihallgatáson jelent meg a királynál. Az audencia ötnegyed óráig tartott. A miniszterelnök referált a véderő javaslatokról s a pártok állásfoglalásáról. A kihallgatás után a gróf Schönbrunnba hajtatott, ahol **Aehrenthal** gróf külügyminiszterrel és **Burrián** báró közös pénzügyminiszterrel tárgyalt. Khuen gróf már tegnap el akart utazni Bécsből, **Gautsch** báró osztrák miniszterelnökkel folytatott tanácskozása miatt azonban ma is itt maradt.

A király.

BÉCS, jul. 3. A király még csak rövid ideig marad a lainzi Hermes-villában. Kedden

délután Ischlbe utazik, majd néhány napig Bécsben fog tartózkodni s a Reichsrath megnyitását személyesen fogja a trónbeszédet felolvasni.

Leégett grófi kastély.

POZSONY, jul. 3. A Pozsony melletti Cseklészen óriási tűzvész pusztított. Az **Eszterházy**-grófok kétszáz éves kastélya kigyulladt és telje en leégett. Nagyrértékű régi festmények, műkincsek és régiségek veszttek oda. A kastély ura, **Eszterházy Károly** gróf és családja csak nagynehezen tudott megmenekülni a tűzből. A lángok Pozsonyig ellátszottak és a katonaság a tűzoltósággal együtt vonult ki az óriási tűzhöz. A tűz a kéményben keletkezett s néhány perc alatt rohamosan elterjedt az egész kastélyban. A kár óriási.

Viharos közgyűlés.

BUDAPEST, jul. 3. Az Országos középiskolai Tanár Egyesület tegnapi közgyűlésén **Dénes Lajos** kiméretlen támadást intézett **Kármán Mór** egyetemi tanár ellen. A támadás oly óriási botrányt idézett elő, hogy az elnök alig tudta a rendet helyreállítani.

Kétszeres halálbüntetés.

EISENACH, jul. 3. Az esküdtszék kétszeres halálra ítélte **Kopf Kornél** 23 éves elzüllött tisztviselőt, aki meggyilkolta barátját és ennek feleségét. Ugyanakkor a gyilkosra egy rablógyilkosság elkövetésért 14 évi fegyházra mért ki a bíróság.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványviz

ÜDIT-GYÓGYIT.

ÜDIT-GYÓGYIT.

Vese- és hólyagbajknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVA.

Főlerakat: **Stalcer Antal**, Fiume Via Tartini 4. Kapható **Jechel F. cégnél** Telefon 3-44.

„BRISTOL”

szálloda, kávéház és étterem
Fiume, Deák-Corso.

Teljes komforttal berendezett 65 szobával, kitűnő kávéházzal és étteremmel. Izletes magyar, német és francia konyha, legjobb minőségű fajborok és pezsgők, valamint kávéházi italok állanak a t. vendégek rendelkezésére.

Bel- és külföldi lapok.

Figyelmes kiszolgálás.

Az étteremben és a kávéházban előfizetések mérsékelt áron fogadtatnak el.

Tulajdonos: **Ruzich György.**

Hotel Trocadero

nagy étteremmel

(Vence) a Lidón (Vence)

Elsőrendű új ház a főtől jobbra, modern komforttal berendezett szobák fürdővel berendezve. Orvos a háznál. **Penzió és étlap szerinti étkezés.**

Tulajdonos:

Tagliapietra Giovanni.

Hadihajóink utja.

PÓLA, jul. 3. A haditengerészet vezető-sege táviratot kapott, mely szerint a „Franz Josef I.” csatahajó pénteken Tsingantauba érkezett. A hajó 7 napig marad a kikötőben.

Elhunyt operaigazgató.

MÜNCHEN, jul. 3. Tegnap délután fél négykor Mottl Félix, a királyi opera igazgatója meghalt.

Óriási felhőszakadás.

VARSÓ, jul. 3. Yekaterinoslavban óriási felhőszakadás volt, amely rettenetes pusztítást vitt végbe. A villámok 48 embert halálra sújtottak.

155 mértföldes repülés.

BERLIN, jun. 3. Newyorkból érkezett távirat szerint Harg aviatikus tegnap Wright-biplánján pihenés nélkül 155 mértföldet repült s ez által időtartamrekordot állított fel. Az aviatikus hosszú ideig repült a felhőkarc-lók felett.

Gyilkos diákleány.

BERLIN, jul. 3. Egyik itteni penzióban egy Potalovics nevű orosz diákleány agyonölte Vieszelov diákot. A gyilkosság azéit történt, mert Vieszelov elcsábította a diákleányt s nem akarta feleségül venni. A gyilkos leányt letartóztatták.

**Lederer penzio Abbazia.
Habsburg villa és Park szálló**

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

**CONTINENTAL-AUTOMOBIL
PNEUMATIKS**

Képviselet és raktár Fiumében:

Gilić R.

Telefon 677. Via Lod. Kossuth 13. Telefon 677.

 Szénszavas
Pipere-Mosdópor
 teljesen ártalmatlan, vegytiszta

Finomabb és jobb mint a Borax.

A mosdóvizet azonnal puhává teszi; naponta használva az arcot üdíti; az arc, nyak, kar és kezeknek megkapó szépséget, elragadó báj kölcsonöz. Egyedüli biztos szer: szeplő, pattanás, bőrártka (mitesser) és mindennemű bőrtisztálanság ellen.

I doboz ára I korona.

Főraktár: Hiss László, Budapest, VIII., Baross-u. 81.
Fiumében kapható: Drogeria Ernesto Benco, Francesco Jechel, M. Capudi Riva Marco Polo.

LA GRASTA TAMÁS

uj divatáru üzlete.

Fiume, Via Riva 6 sz. (Marac-ház).

Nagy választék divatkülönlegességekben, rövid-árúkbán, szövött- és konfekció-árúkbán.

Bluzok, alsósoknyák, gyermek- és reformruhák, kötények, valamint férfi és női fehérneműk. Nyakkendők, esernyők és sábotok. Jutányos árak.

Szives pártfogást kér

LA GRASTA TAMÁS

Borszéki
GYÖGY-ÜDÍTŐVIZ.
**A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!**
Főraktár: Brazzoduro G. cégnél, Fiume
Telefon 495.

*Rex-Conserven-Gläser.
Rex-Vertrags-Hocher.*
Für jede Küche. Für jedes Land.
Weiss Salamon
üveg- és porcellán keres-
kedése Fiume Corso
a "Rex," konzervüve-
gek és "Rex," kész-
letre befőzők
- egyedüli lerakata. -

HUNGÁRIA-szálloda

Fiume - Viale Franc. Deák - Fiume
(a pályaudvar közelében).

KIFOGÁSTALAN KONYHA ÉS TISZTA.
:: JÓ MINŐSÉGŰ MAGYAR BOROK. ::

34 KÉNYELMESEN BERENDEZETT
:: VENDÉGSZOBA. ::

Olcsó árak! Olcsó árak!

FUNDA ANTAL A „Continental” szálló volt tulajdonosa.

**Fiumei első magyar rizshántoló- és
rizskeményítőgyár részv.-társaság.**

F I U M E.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ
tábláskákban.

VÉDJEJY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

:: Rómába utazók figyelmébe! ::
Gambrinus-Halle
 Luhr Bácsi „BAVARIA” Sörarsnoka
 ROMA, Piazza San Silvestro,
 a főpostával szemben.
 Magyar tulajdonos. - Magyar konyha.
 Magyar kiszolgálás. - Magyar újságok.
Valódi bajor és pilzeni sörök.
Olcsó árak! Olcsó árak!

Alapított 1850-ben

Cante Giuseppe

nagy butorraktára
és asztalos műhelye

Fiume, Via Cappuccini 4. sz.

Nagy választék modern luxus bu-
torokban. Vas- réz- és kárpitos butorok-
ban. Szolid és elegáns kivitelben.

VIII. évfolyam.

„A Tengerpart”

Fiumének legélénkebben szer-
kesztett és legjobban informált
napilap a jelenleg

VIII. évfolyamában

jelenik meg.

Mint Fiumének és a környékbeli
fürdőhelyeknek legnépszerűbb,
legelterjedtebb és legrégebb ma-
gyar napilapja

„A TENGERPART”

a kereskedelmi és üzleti világ
legalkalmasabb hirdetési orgá-
numa.

Hirdetési árai a lap nagy példányszá-
mához viszonyítva igen mérsékelték.

Előfizetési árai:

Egy évre --- K. 24.—
fél évre --- „ 12.—
negyedévre --- „ 6.—
egy óra --- „ 2.—

Tisztviselők fél áron kapják „A TENGERPART”-ot,
ugyhogy az utóbbiaknak

„A TENGERPART”

házhoz szállítva csak 4 fillérbe
kerül naponta.

Előfizetéseket posta és telefon útján is felvesz
«A TENGERPART» kiadóhivatala Fiume
Grad. del Sasso Bianco 3. számú 1. emelet.

[a Hungaria szálló mögött.]

Telefon 229. sz.

Postafiók 105. sz.

Mutatványszámokat egy hélig ingyen küldünk.

VIII. évfolyam.

Fölvétetik

egy ügyes ügynök magánfelek meglátogatására fix fizetés és magas jutalék mellett.

Cim a kiadóhivatalban.

Magyarul és németül tudó

fiatal irnok

helybeli ipari részvénytársaságnál azonnal felvétetik. Ajánlatok „Ipar” jellegre a kiadóhivatalba intézendők.

Magyar nyelvtanítónót keresek,

hetenként három órát óhajtok venni hattól hétig Cantridán. Vállalkozók küldjék ajánlatukat posterestante „Egyedülálló” címre.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt telefon vagy levelezőlap útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Cantrida fürdő és vendéglő

Hideg tengeri és napfürdők, 250 kabinnal. Nagy árnyas kert terrasszal. Kitűnő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiuméból a fürdőig. Vasár. és ünnepnapokon délután katonazene.

Fürdőjegyek fehérenművel 40 fillér.

Olesó fürdőbérletjegyek.

NAGEL ADOLF budapesti ponyva- zsákgyára és kölcsönintézetének fiúmei fiókja

Péntek József Postafiók, 20, Telefon 1366

szállít és jutányos díjakért megőrizz, kezel és kölcsönbe ad minden mennyiségű teljesen új és egyszer használt elvámolt és elvámolatlan

zsákot, ponyvát, impraegnált szöveteket, takarókat, zsineget, kötélárut, jutacsomagoló vásznakat

és minden e szakmába vágó cikket.

Pósta-fiók 20

Telefon 13-66.

Értesítés.

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására adni, hogy a Via delle Pile 2. számú házban a Grand kávéház mögött a

Dreher éttermet

átvettem. Elsőrangú konyha, kitűnő magyar és dalmát borok. Dreher-féle világos és barna sör. Jutányos árak, figyelmes és pontos kiszolgálás. Éjjel 2 óráig nyitva. Havi előfizetések 48 és 56 K. Minden pénteken halvaesora. Konyháért a budapesti 1896-iki millenniumi kiállításon dícsérő oklevéllel kitüntetve.

Tisztelettel

STÖHR KÁROLY
vendéglős.

„Mercur” könyvnyomdai műintézet

FIUME

Via Operai 12.

Telefon sz. 932.

Könyvnyomdai munkák elsőrendű előállításban.

Magyar könyvnyomda.

Árajánlattal vidékre is készséggel szolgál.

Tulajdonos Chilko József

„A TENGERPART”

telefonszáma

229

Ha előfizetni akar, vagy hirdetni valója van hívja fel ezt a számot

229

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Carducci 12. II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcbán levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfűlések elvállaltatnak. Fésűlések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 41-89.

Comfortable PARK HOTEL MILANO

Via Principe Umberto, szemben a Staz. Centraléval (közp. pályaudv.)

Teljesen njjáalakítva! A kertekre néző egészséges fekvéssel!

Modern kényelem!

Mérsékelt árak!

Varieté-Hôtel Susák.

sténként varieté-előadások elsőrendű művészi erővel
Kezdeté 9¹/₂ órakor. Beléptidij 1 korona.

ROSENBERGER B.

Butorraktára

Fiume Corso 34 (Struppi ház) Telef. 504

MILANO Concordia szálló

a közp. pályaudvar (Stazione Centrale) téren.

Minden kényelem!

Jutányos árak!

Frescura Agost új üzlete

FIUME, Kossuth Lajos u. 3.

Öllők, zsebkések, beretvák, konyhakések nagy raktára.

Beretvológépek a leghíresebb gyárakból, köztük a szabadalmazott „MIRA” beretvológészülék, mely speciális konstrukciójánál fogva s a beretvaél kitűnő szerkezete folytán a legerősebb szakalnvővénél teljes garanciát nyújt.

Nagy cipőkészlet férfiak, nők és gyermekek részére.

VENIER szálló és penzió

VELENCE

Ponte Goldoni a Szt. Márk tér mellett.

Lakosztályok és szobák ujonnan berendezve villanyvilágítással, fűtéssel és fürdővel személyenkint 2.50 lírától feljebb. Penzió 8 lírától feljebb.

Telefon 1523

Tulajd. Bertoldi és Luca.